

Het concreet maken van impactbeleggen

Zitten pensioenfondsen in een transitie van duurzaam beleggen naar impactbeleggen, of is de werkelijkheid anders? Evalinde Eelens, onafhankelijk beleggingsdeskundige, ging met Wilse Graveland, Hoofd Institutional Solutions bij Van Lanschot Kempen Investment Management, in gesprek over het concretiseren van de impactambitie.

Door Jan Jaap Omvlee

Op de vraag wat de transitie van duurzaam beleggen naar impactbeleggen voor pensioenfondsen betekent, zegt Evalinde Eelens dat er wat haar betreft geen transitie is. 'Impactbeleggen valt onder de definitie van duurzaam beleggen. Mede door wet- en regelgeving, zoals de SFDR, is er meer aandacht gekomen voor impactbeleggen. Toen we destijds begonnen met duurzaam beleggen, werd er ook al naar impact gekeken. Dat momentum is toen wat afgenomen en nu trekt dat weer aan. Maar voor mij is er geen sprake van een transitie.'

Wilse Graveland: 'Veel pensioenfondsen doen al lang aan impactbeleggen. Nu is het door wetgeving en vanuit stakeholders belangrijker geworden om scherper te definiëren wat je exact doet. Er is wel een definitieverschil tussen duurzaam beleggen en impactbeleggen en dat heeft sterk te maken met de focus op zowel positieve impact alsook het mitigeren van negatieve impact.'

Waar zou een pensioenfonds echt in moeten beleggen?

Eelens: 'Allereerst, ik vind dat SDG 5 'gendergelijkheid' zwaar onderbelicht is en we zien,

'Er wordt vaak niet een slag dieper gekeken naar de vraag: welke SDGs kunnen ons helpen om alle 17 SDGs makkelijker te bereiken?'

zeker met de focus op de SDGs, dat de vooruitgang in gendergelijkheid afneemt, zoals dat ook werd vastgesteld tijdens de VN-top in New York eind september. En dat is zorgelijk, want ongeveer drie kwart van de SDGs is direct of significant afhankelijk van gendergelijkheid en dit is een drijvende kracht achter andere SDGs. Veel pensioenfondsen in Nederland hebben een focus op SDGs omdat daar in de verantwoording steeds naar gekeken wordt en omdat die vaker in de actualiteit zijn, zoals water of klimaat. Maar er wordt vaak niet een slag dieper gekeken naar de vraag: welke SDGs kunnen ons helpen om alle 17 SDGs makkelijker te bereiken? Dat vind ik een gemiste kans.'

Graveland: 'Mijn antwoord is: beleg uitsluitend in beleggingen waarvan zowel de negatieve als de positieve effecten zichtbaar zijn vanuit zowel het duurzaamheids- als het economische perspectief. Als je ziet voor hoeveel beleggingen er eigenlijk nog geen goede duurzaamheidsstatus is! Zo levert de productie van elektronica de grootste bijdrage aan de CO₂-vervuiling. Het gaat ook om bewustwording: als ik in een bedrijf investeer, wat is dan de impact? Niet alleen vanuit een duurzaamheidsdefinitie, maar ook als er een tekort aan materialen ontstaat. Waar worden die geproduceerd en wat is daar de impact van? Op dat punt staan we nog maar aan het begin. Ik zou daarom beleggers willen oproepen: zorg dat je de impact van alle beleggingen weet! Dat is een data- en een verantwoordingsvraagstuk. Voor mij is impactbeleggen weten wat de

‘Het gaat ook om bewustwording: als ik in een bedrijf investeer, wat is dan de impact?’

impact van elke belegging is, om er ook verantwoording over te kunnen afleggen.’

Is dat ook een oproep aan pensioenfondsen om meer aandacht te besteden aan gendergelijkheid?

Eelens: ‘Absoluut, en ik zou het fijn vinden als ook mannelijke bestuurders zich daar sterk voor zouden maken. Want als je als vrouw die oproep doet, sta je toch minder sterk.’

Graveland: ‘Als je naar de gemiddelde samenstelling van pensioenfondsbesturen kijkt, zie je dat vrouwen flink in de minderheid zijn, ook bij vermogensbeheerders en uitvoerders. Wat mij betreft gaat de discussie verder dan man/vrouw. Met name een meer diverse besluitvorming is een punt van aandacht. Hetzelfde geldt voor senioriteit. Waarom zou iemand met 20 jaar ervaring iets per se beter weten dan iemand die net begonnen is bij een bedrijf? Diversiteit is ook voor mij zeker een thema. Daar speelt de man/vrouwrol in mee, maar ook leeftijd en andere voorkeuren.’

Eelens: ‘Het mooie van genderdiversiteit is dat het ook een drijvende kracht is voor diversiteit en inclusiviteit in het algemeen. Maar het gaat om veel meer: wat zijn de beleggingsthema's die een bredere impact hebben dan enkel datgene waar ze op gericht zijn? Landbouw bijvoorbeeld. Klimaat is een groot thema en nauw verbonden met landbouw. Neem de manier waarop wij geïndustrialiseerde landbouw bedrijven op dit moment. We zouden meer moeten kijken naar regeneratieve landbouw, die een positieve bijdrage kan leveren aan het opslaan van CO2. Dat is dus heel wat anders dan de uitstoot van broeikasgassen die we nu hebben als gevolg van de manier waarop wij landbouw toepassen. Voedselproductie is verantwoordelijk voor 26% van de uitstoot van broeikasgassen. Zoek de gelaagdheid op en kijk naar de impact van het eindproduct en naar de productieketen. Kortom, als we problemen bij de kern aanpakken, kunnen we veel grotere stappen zetten.’

Als je impactambitie hebt, hoe is die dan te concretiseren?

Eelens: ‘Voor mij zijn er vijf stappen. Het begint altijd bij de deelnemers, aan wie je vraagt wat zij precies willen, hoe zij naar maatschappelijk verantwoord beleggen en impactbeleggen kijken, wat hun voorkeuren zijn en wat hun risicobereidheid daarin is. De tweede stap is de bestuurlijke stap: je gebruikt de deelnemersvoorkeuren en -wensen om beleggingsbeginselen te formuleren, specifiek over maatschappelijk verantwoord beleggen. Dat kan over principes gaan, bijvoorbeeld over het uitsluiten van controversiële wapens, maar ook over afwegingen. Hoe gaan wij ervoor zorgen dat de klimaattransitie goed tot haar recht komt? Gaan we dat doen door een industrie uit te sluiten of door de dialoog aan te gaan? Bij de derde stap wordt de fiduciair betrokken: wat is de belegbaarheid van die beleggingsbeginselen? Stap vier is de risico-rendementsafweging. Pensioenfondsen hebben een maatschappelijke rol en hebben de verantwoordelijkheid om maatschappelijk verantwoord beleggen mee te nemen in de portefeuille, maar uiteindelijk gaat het om risico versus rendement. De vijfde stap is de implementatie, monitoring en verantwoording. Voor ieder pensioenfonds is de uitkomst van die stappen anders. Er is geen ‘silver bullet’-oplossing. Het begint met de afhankelijkheid van wat je achterban wil en met je omvang.’

Graveland: ‘Het is mooi dat Evalinde andere stappen ziet dan onze organisatie eerder heeft gecommuniceerd. Dat geeft niet, maar het geeft wel aan dat je als bestuur eerst moet definiëren hoe je impactbeleggen wilt gaan aanpakken. Dus stap één is voor mij de belangrijkste: hoe combineer je je duurzaamheidsthema's vanuit een economisch perspectief met voorkeuren van deelnemers. Je ziet dat fiduciairs heel graag naar een beleggingscategorie rennen of dat bestuurders het nog niet met elkaar eens zijn over de thema's. Een duidelijk overzicht van de thema's en investeringsmogelijkheden kan helpen om deze verbinding voor een langere periode te realiseren. Het begint voor mij met de verbinding op de grote economische en duurzaamheidsthema's tussen bestuursleden en deelnemers. Financieel en maatschappelijk rendement gaan in mijn ogen prima samen en met impactbeleggen wordt dit geconcretiseerd.’ ■

Evalinde Eelens

Onafhankelijk
Beleggingsdeskundige

Witse Graveland

Hoofd Institutional Solutions,
Van Lanschot Kempen
Investment Management

IN HET KORT

Er is geen sprake van een transitie naar impactbeleggen. Wel moeten pensioenfondsen scherper definiëren wat zij exact doen.

SDG 5 ‘gendergelijkheid’ is een drijvende kracht voor diversiteit en inclusiviteit en voor andere SDGs.

Beleg uitsluitend in beleggingen waarvan zowel de negatieve als de positieve effecten zichtbaar zijn vanuit zowel het duurzaamheids- als het economische perspectief.

Het realiseren van impactambitie begint voor Evalinde Eelens bij de vraag wat deelnemers willen. Voor Wilse Graveland is dat: hoe combineer je je duurzaamheidsthema's vanuit een economisch perspectief met voorkeuren van deelnemers?